

CYNGOR CYMUNED BETWS

Cynhaliwyd cyfarfod misol Cyngor Cymuned Betws fwy neu lai ar Skype ddydd Mercher 9^{fed} Rhagfyr 2020 am 7.00 yr hwyr.

Cynhaliwyd y cyfarfod ar sail anghysbell yn unol â darpariaethau Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020.

YN BRESENNOL: Cyng. Betsan Jones (Cadeirydd), y Cyng. Delyth Richards,

Andrew Megrath, Loreen Lewis a Annette Price, Lynwen Phillips, Jose Picouto, Lucy Jones

Cynghorydd Sir: Betsan Jones

Clerc - Miss Angela Brown

1. Contract Clercod a Chodi Cyflog (gweler y copi o'r adran berthnasol o gontract y Clercod ynghylch graddfa Cyflog a gwybodaeth OVW gan gynnwys y codiadau cyfradd yr awr y cytunwyd arnynt yn genedlaethol i'w hôl-ddyddio i Ebrill 2020) ac amser contractio Clercod i'w trafod.

Unwaith yr oedd yr holl Gynghorwyr yn bresennol gadawodd y Clerc y cyfarfod a byddai'n cael ei ffonio gan y Cadeirydd i ddechrau y cyfarfod unwaith y byddai'r drafodaeth drosodd.

Gadawodd y Clerc y cyfarfod am 19:05. Dychwelodd y Clerc i'r cyfarfod am 19:35.

a. Cytunodd y Cynghorwyr i ôl-ddyddio Gwobr Cyflog Genedlaethol NALC 2020-2021 i'r Clerc gael ei ôl-ddyddio i 1 Ebrill 2020.

b. Roedd y Cynghorwyr yn ansicr o'r broses o ran codi'r Raddfa Gyflog yn unol â chontract y Clerc a phenderfynwyd y byddai'r Cadeirydd yn ceisio eglurhad gan OVW ac yn hysbysu'r Clerc o'r canlyniad.

c. Oriau gwaith y Clercod i'w monitro gan y Cadeirydd a bydd hyn yn cael ei adolygu fis nesaf. Taflen amser i'w chwblhau / hysbysu'r Cadeirydd pan eir y tu hwnt i oriau dan gontract.

2. Ymddiheuriadau

Dim

3. Datganiad gan Aelodau Buddiannau Ariannol ac An-ariannol

Dim

4. Cadarnhau a Llofnodi Cofnodion y Cyfarfod a gynhaliwyd ddydd Mercher 11^{eg} Tachwedd 2020

Hysbysodd y Cynghorydd Lewis yr aelodau fod y Clerc wedi ei thynnu oddi ar y rhestr o fynychwyr y cyfarfod a dyna'r rheswm pam yr ymunasant â'r Cyfarfod

Blynyddol yn hwyr. Dywedodd y Cadeirydd wrthynt nad oedd hyn yn wir ac na chawsant eu tynnu oddi ar y rhestr a bod gan y Clerc y dystiolaeth o hyn.

Roedd y Cynghorydd Richards eisiau gwelliant i'r geiriad ar dudalen 3 yn hysbysu'r aelodau nad oedd hi a'r Cynghorwyr Lewis a Price yn 'gadael y cyfarfod' ond bod 'toriad pŵer cyffredinol' a barodd iddynt golli eu cysylltiad. Bydd y cofnodion yn cael eu diwygio yn unol â hynny.

Cynigiodd y Cynghorydd Picouto ac eiliodd y Cynghorydd Megrath, y dylid cadarnhau bod cofnodion y Cyfarfod Blynyddol a gynhaliwyd ddydd Mercher 11^{eg} Tachwedd 2020 yn gywir a'u llofnodi gan y Cadeirydd.

5. Taflen / taliadau Rheoli Cyllideb a wnaed a balansau cyfrifon banc.

Gofynnodd y Cyng. Price a ellid gwneud y daflen rheoli cyllideb yn fwy, eglurodd y Clerc mai dyma sut yr argraffwyd hi. Gall y Cynghorydd L Jones a Phillips argraffu copiâu maint A3 yn hytrach na maint A4 ar gyfer cyfarfodydd yn y dyfodol ar gyfer y rhai nad ydynt yn gallu gweld y wybodaeth maint A4.

Eglurodd y Clerc rai o gyfanswm y ffigurau yn un o'r colofnau fel y gofynnodd y Cynghorydd Price. Hysbysodd y Clerc yr aelodau o'r ffigurau datganiad banc diweddaraf. Hysbysodd y Clerc yr aelodau bod y TAW ar gyfer 2019/2020 wedi'i hawlio yn ôl.

Gofynnodd y Cadeirydd i'r aelodau a oedd y daflen Rheoli Cyllideb a'r diweddariad ariannol yn cael ei derbyn a'i chytuno i fod yn gywir gan aelodau, cytunwyd ar hyn. Cynigiwyd hyn gan y Cynghorydd Phillips a'i eilio gan y Cynghorydd L Jones.

6. Trafodwch y Praesept ar gyfer Ebrill 2021 i Fawrth 2022.

Cafwyd trafodaeth ynghylch y costau y mae'r Cyngor Cymuned yn eu hysgwyddo gyda materion fel y lludw yn marw yn ôl sy'n effeithio ar y coed ym Mharc Betws. Hysbysodd y Clerc yr aelodau o'r dyfynbris ar gyfer trydydd cam cwmpo coed ar hyd glan yr afon y bydd angen iddo ddigwydd y flwyddyn nesaf. Cytunwyd eisoes ar ail gam cwmpo coed ar hyd Ffordd Pentwyn a bydd yn digwydd yn y Flwyddyn Newydd unwaith y bydd y ddaear yn llai dan ddŵr er mwyn lleihau'r difrod i'r ardaloedd glaswelltog. Mae'r gwaith hwn yn cynnwys cael gwared ar hen ffensys cyswllt cadwyn y cwrt tennis ac atgyweirio'r adferiad ar yr wyneb tarmacadamed. Mae yna hefyd waith uwchraddio arall yn yr ardaloedd hamdden y mae angen eu gwneud, ac mae angen cynnal a chadw rhai o'r hysbysfyrdau / byrddau gwybodaeth hefyd. Hysbysodd y Clerc yr aelodau y byddai angen cynyddu'r Praesept eto gyda'r costau cynnal a chadw parhaus a'r gwelliannau sy'n ofynnol yn y 3 ardal hamdden y maent yn gyfrifol amdanynt yn y pentref. Rhestrod y Cadeirydd gyfraddau Band D Cynghorau Cymunedol eraill yn ardal Amanford gyda Betws yn un o'r cyfraddau Band D is hyd yn oed gyda'r cynnydd yn digwydd.

Cynigiwyd y dylid cynyddu'r Praesept o £ 5,000.

Pleidleisiwyd ar hyn gan aelodau gyda 5 o blaid a 3 aelod yn ymatal. Daeth y Cadeirydd i'r casgliad bod y cynnig wedi'i basio ac y byddai'r praesept yn cael ei gynyddu £ 5,000 ar gyfer y flwyddyn 2021/2022.

7. Adborth gan Gynrychiolwyr ar Sefydliadau allanol CAB / Canolfan Deuluoedd / Llywodraethwyr Ysgol

Nid oes unrhyw adborth ar gael ynglŷn â'r CAB gan y Cynghorydd Price oherwydd pandemig firws Corona.

Hysbysodd y Cynghorydd B Jones yr aelodau bod y Ganolfan Deuluoedd wedi bod yn gweithio fwy neu lai ar Zoom a'i bod wedi bod yn dosbarthu ryseitiau i deuluoedd. Bod y clinig bwydo ar y fron gyda'r fydwraig wedi cael ei redeg. Trwy weithio y tu mewn gyda 3 theulu a thu allan gyda 4 teulu.

Byddant yn canu Carolau yn Annwyl Fan eleni.

Hysbysodd y Cynghorydd Picouto, sy'n Gadeirydd y Llywodraethwyr Ysgol yn Ysgol Gynradd Betws, yr aelodau nad oeddent wedi bod yn cyfarfod yn bersonol ond bron, mae rhai o'r Llywodraethwyr yn gwneud gwaith a amlygwyd yn Adroddiad Iestyn. Roedd y Cynghorydd Picouto wedi bod yn trafod yr argymhellion a wnaed yn yr adroddiad ac roeddent yn gweithio arnynt. Hysbysodd y Cynghorydd Picouto yr aelodau bod yr ysgol yn siomedig nad oedd yn gallu ymwneud â'r Prosiect Lleoedd Glöynnod Byw Lleol oherwydd cyfyngiadau Feirws Corona.

Gofynnodd y Cynghorydd Price am y plant nad oedd ganddynt gyfrifiaduron. Hysbysodd y Cynghorydd Picouto yr aelodau bod yr Ysgol wedi cael llyfrau gwaith gan yr Awdurdod Lleol i'w dosbarthu i'r plant hynny oedd eu hangen / nad oedd ganddynt y cyfleusterau gartref, bod pob un ohonynt wedi cael cymorth electronig. Gwnaethpwyd hyn yn ystod y cyfnod cloi cyntaf ac ni adawyd unrhyw un allan, roeddent yn gweithio gartref ac roedd yr athrawon wedi paratoi gwersi a oedd wedi'u dosbarthu naill ai ar ffurf papur neu electronig. Hefyd, llaciwyd y rheolau ynghylch mynd â phlant allan o'r ysgol oherwydd pandemig Feirws Corona.

Awgrymodd y Cynghorydd Price y dylai'r Clerc anfon llythyr at Bennaeth Ysgol Gynradd Betws i ddiolch iddi hi a'i staff. **PENDERFYNWYD** i'r Clerc wneud hyn.

8. Gohebiaeth

a. Roedd pob Cynghorydd wedi cael ei anfon / derbyn yr ohebiaeth a gafwyd gan OVW ynghylch cyfarfodydd o bell. Hysbysodd y Cynghorwyr Lewis a Price yr aelodau eu bod mewn 'swigen'.

Mae'r rheol gyfredol fel a ganlyn: -

'Ni all pobl nad ydych yn byw gyda nhw ddod i mewn i'ch cartref, oni bai eich bod wedi ffurfio cartref estynedig (neu " swigen ") gyda nhw (ac eithrio mewn amgylchiadau cyfyngedig iawn, fel crefftwyr yn gorfod ymgymryd â gwaith yn

eich cartref). Yn yr un modd, dim ond amgylchiadau cyfyngedig iawn y gallwch fynd i mewn i gartrefi pobl eraill.

Mae llawer o ledaenu coronafirws wedi digwydd yng nghartrefi pobl. Er y gallai rhai pobl gadw eu tai yn gymharol ddiogel i ymwelwyr, mae'n anochel bod pobl yn ymddwyn yn wahanol gartref. Hefyd, ni allwn wirio cartrefi preifat pobl fel y gallwn wirio bod siopau, caffis, gweithleoedd a lleoedd cyhoeddus eraill yn dilyn y rheolau. Dyma pam mae'n rhaid i'r rheolau fod yn anoddach mewn cartrefi preifat. '

Byddwn yn awgrymu eich bod chi a'r Cadeirydd yn atgoffa Cyngorwyr o'r rheol hon oherwydd efallai nad ydynt yn ymwybodol ohoni.

b. Derbyniwyd llythyr gan aelod o'r gymuned yn gofyn am osod mainc goffa yn Heol Y Felin er cof am Dr Menna Weese. Roedd y Clerc wedi bod yn cysylltu â nhw, CSC ac wedi rhoi rhestr iddynt o gyflenwyr i ddewis mainc wedi'i hailgylchu plastig. Trafodwyd lleoliad y fainc a byddant yn rhestru person lleol i'w osod. Darllenodd y Clerc yr ohebiaeth i'r aelodau ac roeddent i gyd yn cytuno y gellid gwneud hyn.

9. Rhoddion

a. CFfl - cafwyd trafodaeth mewn perthynas â'r rhodd hon gyda phryderon yn cael eu gwneud ynghylch yr arian. Nododd rhai aelodau eu bod wedi bod yn aelodau o'r CFfl ond bod ganddynt bryderon o hyd. Cynigiodd y Cyngorydd Price y dylid rhoi ffigur o £ 100 i'r CFfl ond cynhaliwyd pleidlais gyda 3 pleidlais o blaid, ymataliwyd 2 a phleidleisiwyd yn erbyn 2 oherwydd pryderon ynghylch y pwrs cyhoeddus. Yna cynigiodd y Cadeirydd y dylid rhoi rhodd o £ 50. Pleidleisiwyd ar hyn gyda 4 pleidlais o blaid, ymataliodd 2 a phleidleisiwyd 2 yn erbyn felly cynhaliwyd y bleidlais.

PENDERFYNWYD bod y Clerc yn rhoi Rhodd o £ 50 i'r CFfl.

b. Adran Penrhyd - cafwyd trafodaeth mewn perthynas â'r rhodd hon gyda'r un pryderon yn cael eu codi ond elusen leol yw hon. Cynigiodd y Cyng. Price y dylid rhoi ffigur o £ 100, ac eiliwyd y Cyngorydd Lewis. Cynhaliwyd pleidlais gyda 6 pleidlais O blaid a 2 yn ymatal felly cynhaliwyd y bleidlais.

PENDERFYNWYD bod y Clerc yn rhoi Rhodd o £ 100 i Adran Penrhyd.

c. Mynwentydd - Trafodwyd rhoddion i Eglwys Dewi Sant a Capel Newydd a chytunwyd y dylid rhoi rhodd o £ 200 i bob un. Roedd y Cyngorydd Lewis a Price i gael y manylion bancio a hysbysu'r Clerc fel y gellir trosglwyddo i bob un.

PENDERFYNWYD bod y Clerc yn rhoi Rhodd o £ 200 i bob un ar ôl cael y manylion banc.

ch. Goleuadau Nadolig - cafwyd trafodaeth ynglŷn â hyn ar gyfer Eglwys Dewi Sant a Capel Newydd nad oedd gan yr un ohonynt oleuadau oherwydd firws corona a gwaith cynnal a chadw. Cytunwyd na fyddai unrhyw rodd yn cael ei roi.

Roedd y Cynghorydd Richards eisiau i'r ffaith nad oedd unrhyw oleuadau ar y Goeden ym Mharc Betws eleni gael eu gosod yn y cofnodion ynghylch pa mor siomedig oedd yr Aelodau na allai'r Cwmni oherwydd amgylchiadau y tu hwnt i'w rheolaeth godi'r goleuadau eleni. Roedd y Clerc wedi anfon yr ohebiaeth ynghylch eu hymddiheuriad. Roedd hyn oherwydd ôl-gofnod o waith a achoswyd gan gloeon firws Corona. Fe'i trafodwyd ac roedd rhybudd i'w roi ar hysbysfwrdd Parc Betws a'i roi yn adran Newyddion Betws o'r SW Guardian.

PENDERFYNWYD bod y Clerc yn cyflawni'r tasgau uchod.

10. Pwy sy'n mynd i wirio bod y Bwi Bywyd yn bresennol a mynd am dro o amgylch y 3 ardal Hamdden a hysbysu'r Clerc os oes angen sylw ar unrhyw beth o leiaf unwaith yr wythnos nes y gellir ei ymgorffori yn y contractau ar gyfer yr ardaloedd o 1 Ebrill 2021 defnyddio'r cynllun rheoli fel canllaw?

Ar ôl trafodaeth lle bu'r Cynghorwyr yn gweithio gyda'i gilydd i gytuno pwy fyddai'n gwneud yr hyn a benderfynwyd:

Byddai'r Cynghorydd B Jones a'r Cynghorydd Picouto yn gwirio Parc Betws - byddent yn cysylltu â'i gilydd ynghylch pwy fyddai'n cymryd eu tro i wirio'r ardal.

Byddai'r Cynghorydd Phillips yn gwirio Maes Chwarae Maesquarre - gyda'r Cynghorydd Megrath yn helpu pe na bai'r Cyng Phillips yn gallu gwirio'r ardal.

Byddai'r Cynghorydd Price yn gwirio Maes Chwarae a Gwyrdd Heol Y Felin.

Hysbysodd y Clerc yr aelodau, hyd yn oed pan ddaw'r gwiriadau'n rhan o'r contractau newydd y byddai angen i'r Cynghorwyr wirio'n rheolaidd bod y gwaith yn cael ei wneud yn unol â'u gofynion ac i sicrhau diwydrwydd dyladwy.

11. Adolygu'r cynllun rheoli ar gyfer y 3 Ardal a'i fabwysiadu fel y gellir ei ddefnyddio ar gyfer y tendrau sydd ar ddod ar gyfer contractau sy'n dod i ben 31 Mawrth 2021. Bydd yn sicrhau bod y rhaglen waith hon yn cael ei chyflawni gan y contractwyr ac yn dod yn rhan ohoni eu contract, cysylltodd CSC â.

Gweithiwyd drwodd y ddogfen a thrafodwyd amrywiol elfennau oddi mewn gyda'r Cynghorydd Price yn gofyn am wneud rhai diwygiadau.

Cynigiwyd gan y Cyng Picouto a **PENDERFYNWYD** y dylai'r Cyng. Price gysylltu â'r Clerc ar y gwelliannau hyn gan fod ganddi wybodaeth am rai o'r gofynion. Pob aelod i adolygu'r ddogfen a chynigiodd y Cynghorydd L Jones, os oedd gan unrhyw un unrhyw ychwanegiadau / diwygiadau, y dylent hysbysu'r Clerc cyn 1 Ionawr 2021.

Trafodwyd lleoliad y 4 plannwr sydd wedi'u gosod o amgylch y pentref gan Gyngor Cymuned Betws. Mae 1 yn Maesquarre Road, 1 yn Heol Y Felin, 1 yn Nhreforis ac un ar Sgwâr Betws, Park Street o flaen yr Hen Swyddfa Bost.

Awgrymodd y Cynghorydd Price y dylid anfon llythyr diolch at y preswlydd yn yr hen siop Post wrth iddo gynnal a chadw'r plannwr y tu allan i'w gartref. Gwneir y 3 arall gan contractwr Parc Betws.

PENDERFYNWYD i'r Clerc ysgrifennu llythyr at y preswylydd i ddiolch iddo am hyn.

Hysbysodd y Cyngorydd Price yr aelodau fod merch yn cael rhyw gyda llawer o ddynion yn y 'Summer House'. Cafwyd trafodaeth lle mae angen i'r aelodau o'r cyhoedd sy'n gweld yr ymddygiad hwn roi gwybod i'r Heddlu ar unwaith trwy 101 fel y gallant ddelio â'r mater.

12. Cofrestr Buddiannau

Gan gyfeirio at bwynt 4 yng nghofnodion y Cyfarfod Blynyddol ar 11 Tachwedd 2020 lle mae'n ofynnol i Gyngorau Cymunedol gynnal a chyhoeddi cofnod yn electronig o fuddiannau ei aelodau mewn cofrestr fuddiannau cyhoeddus ar eu gwefan.

Roedd y Clerc wedi rhoi tabl o enghreifftiau o ddatganiadau buddiant i'r aelodau fel y gall pob un benderfynu a yw unrhyw rai yn berthnasol i chi neu aelodau o'ch teulu yn unol â'r rheoliadau.

Hysbysodd y Clerc yr aelodau ei bod wedi cyhoeddi rhestr a aeth yn ôl ati pan ddechreuodd y rôl yn 2019.

Dyma'r cyngor a gafodd y Clerc:

Decs o ddiddordeb. Bellach mae'n ofynnol i gynghorwyr lenwi ffurflen ym mhob cyfarfod. Nid yw'r ddogfen fawr 'datgan popeth' bellach yn cael ei defnyddio ar gyfer T a CCs. Copi o ffurflen ynghlwm. Am y tro, rydw i'n cymryd decs llafar mewn cyfarfodydd gan fod llofnodi'r pethau yn broblem.

Yna dylai fod gan eich gwefan restr o'r datganiadau a wnaed mewn cyfarfodydd. Rwy'n gwneud tabl geiriau gyda phwy a'i gwnaeth, pryd a beth oedd y pwnc.

Gofynnodd y Cyngorydd Price gwestiwn a eglurodd y Clerc am ei sefyllfa.

13. Mae'n ofynnol dychwelyd taliad i Gyngorwyr FFURFLENNI OPT ALLAN. Mae methu â dychwelyd y ffurflen at y Clerc yn golygu eich bod yn dymuno hawlio.

Hysbysodd y Clerc yr aelodau mai dim ond 2 Gyngorydd oedd heb eu talu, y Cyngorydd Megrath a'r Cyng Lewis a nododd fod angen iddi gael stamp er mwyn ei phostio i'r Clerc.

14. Cafwyd trafodaeth ynghylch gwahardd 2 Gyngorydd Cymunedol oherwydd rheol 6 mis. Ni ellir gwrthdroi hyn yn ôl-weithredol. Cafwyd cyngor cyn i'r gwaharddiad gael ei weithredu felly ni ellir gweithredu newidiadau ôl-weithredol, mae hyn yn unol â'r ddeddfwriaeth berthnasol. Mae gwaharddiad yn seiliedig ar amser a chyfrifir pob mis fel 1. (Nid nifer y cyfarfodydd a fynychir gan y gallech gael mwy mewn un mis neu ddim fel ym mis Awst).

Diolchodd y Cadeirydd i bawb a dymuno Nadolig Llawen iddynt.

Daeth y cyfarfod i ben am 20:57.